

kosten gespaard. Niet minder dan 811 afbeeldingen zijn in het boek te vinden. Het zijn vooral schematische teekeningen, fraaie teekeningen van macro- en vooral microscopische praeparaten, photographieën van organische afwijkingen, vele in kleur.

Niets dan lof voor de uitvoering is op zijn plaats. De schematische teekeningen geven de bedoeling van den schrijver uitstekend weer, de photographieën van weer eens andere praeparaten geven aan dit leerboek een bekoorlijke frischheid. Wat vooral te waardeeren is, is het streven van den schrijver de pathologische afwijkingen zooveel mogelijk in drie dimensies te zien en weer te geven!

Het leerboek is verdeeld in *Allgemeine morphologische Pathologie* en *Angewandte morphologische Pathologie*. In het tweede deel worden uit de specieele pathologische anatomie slechts keuzen gedaan, dus geen systematische behandeling der stof, maar „ziektebeelden” worden als uitgangspunt genomen. De schrijver kiest daarbij vooral die „ziektebeelden”, welke hij door dagelijksche samenwerking met de kliniek steeds weer te zien krijgt.

Alles te zamen genomen kan dit leerboek den student ten zeerste worden aanbevolen. Daarentegen zal de arts of vakkundige meer behoefte hebben aan een leerboek, hetwelk zooals dat van E. KAUFMANN (*Lehrbuch der speziellen pathologischen Anatomie*) de stof in systematische wijze kort, overzichtelijk, volledig en in samenhang met de klinische verschijnselen behandelt, zonder dat men nog daarom terstond een handboek zooals dat van HENKE en LUBARSCH behoeft op te slaan.

G. O. E. LIGNAC.

P. L. CHIGOT, *L'enchevillement central des fractures diaphysaires*. 1937. MASSON et Cie, Paris, 1937. 97 bladzijden. Prijs: 25 francs.

Dit boekje uit de kliniek van prof. P. MATHIEU beschrijft de behandeling van gebroken beenderen door het inbrengen in de mergholte van een entstuk, dat geresorbeerd wordt. In het eerste deel vindt men een verslag over proeven op dieren (honden en konijnen) met entstukken, bestaande uit op verschillende wijze behandeld runderbeen en uit versch been, ontnomen aan het individu zelf. Het tweede deel geeft een aantal klinische ervaringen. De schrijver komt tot de slotsom, dat deze behandeling voornamelijk moet worden toegepast bij dwarsbreuken, hetzij ze versch zijn of een vertraagde genezing hebben. Het is een uitstekend boek, zooals men dit trouwens uit de kliniek van MATHIEU verwachten kan.

J. VAN ASSEN Jzn.

J. A. RAMADIER et R. CAUSSÉ, *Traumatismes de l'oreille*. (Fractures du rocher, coupes de feu de l'oreille, commotions labyrinthiques, expertises en otologie). MASSON et Cie, Paris. 1937. Prijs: 45 frs. 150 blz.

In dit boekje geven RAMADIER en CAUSSÉ een zeer goed overzicht over de verschillende vormen van letsels, welke het oor kunnen treffen. Ook zij wijzen er nog eens met nadruk op, dat

nog jaren na een labyrinthfractuur meningitis kan ontstaan, tengevolge van het overkomen ongeval, omdat deze fracturen niet beenig genezen. Alle hoofdstukken zijn met zorg bewerkt. Voor hen, die zich over bovengenoemde onderwerpen snel willen oriënteren, een zeer geschikte wegwijzer.

A. DE KLEIJN.

Dr. GERHARD GAEHTGENS, *Der Vitaminhaushalt in der Schwangerschaft*. Mit besonderer Berücksichtigung der Vitamine A und C. Mit 21 Abbildungen. (*Medizinische Praxis, Sammlung für ärztliche Fortbildung*. Herausgegeben von L. R. GROTE, A. FROMME, K. WARNEKROS. Bd. 24). THEODOR STEINKOPFF, Dresden und Leipzig, 1937. Prijs: 12 R.M., geb. 13.20 R.M.

Schrijver heeft de onderzoeken over de stofwisseling van de vitamines A en C gedurende zwangerschap en lactatie, die in de literatuur verspreid zijn, benevens zijn eigen onderzoeken in bovenstaand boekje bijeengebracht. Daarbij geeft hij weinig methodiek en nog minder critiek, zoodat de waarde van veel van het meegedeelde voor dengene, die niet in de vitaminologie thuis is; mij nogal gering voorkomt. De literatuur, voorzoover niet in Deutsche tijdschriften verschenen, is zeer onvolledig medegedeeld, vermoedelijk omdat vele buitenlandsche tijdschriften in Duitschland moeilijk zijn te verkrijgen.

L. K. WOLFF.

E. E. LAUWERS, *Introduction à la chirurgie digestive*. Préface du prof. P. DUVAL. 223 blz.. MASSON et Cie, Paris, 1937. Prijs: 38 frs.

Het is moeilijk de aankondiging van deze „introduction” te verbinden met een aanbeveling om het boekje aan te schaffen. Men zou het kunnen vergelijken met de collegeklappers, die voor minder vlijtigen en minder begaafden het resultaat van colleges volgen en van eigen studie moeten vervangen. De gedrukte letter kan nooit het gesproken woord vervangen: een goede tekst voor een cursus voor studenten van het eerste clinische jaar kan een zeer weinig aantrekkelijke lectuur zijn.

H. FERIZ.

H. VON SEEMEN, *Wundversorgung und Wundbehandlung*. FERDINAND ENKE, Stuttgart, 1938. Prijs: RM. 4.20.

Dit verdienstelijke, handige boekje voorziet in een zonder twijfel bestaande behoefte. Het is voortgekomen uit de school van LEXER (†) en ademt diens geest. Het behandelt de eerste, de definitieve heilkundige hulp en de nabehandeling van wonden. Practisch is de lijst der benodigde hulpmiddelen, die niet slechts voor den algemeenen practicus bedoeld lijkt. De chemische anti-sepsis (jodium) in de wond heeft afgedaan; men moet gelegenheids-wonden vroeg uitsnijden. (De behandeling van brandwonden met tannine miste ik). Een leidraad, waar men zich met vertrouwen naar richten kan.

CHR. VAN GELDEREN.